

Bájkkeavijssa NuorttaSálto

Tæksta: Kitty Skapaten
Járggálibme:
Idar Kintel/Divte Media AS

Julevsáme jiednabáhko- girjje nehtan

Tråmså Universitehta dutke, Bruce Morén-Duolljá le ruhtadárjav Sparebanken Nord-Norges juollodimfándas jiednabáhkogirjiijn bargatjit nehtan gánná máhttep gullat julevsáme bágojt javladum ulmutjijs moattelágásj giellasuorgij.

Prosjækta le namáv oadtjum julevsáme bágojs «mávsulasj» ja «báhkogirje». Uddni li aktse viesso sámegeiela, ja birrusij 30 000 ulmutja li sámegeielaga. Giela li birrusij sámmi ietjálágátja dagu dárogiella islándagiela jali dujskagiela gáktuj, ja navti sjaddá viek gássjel nubbe nuppev dájdadit jus sáhkadi ietjá sámegeielav.

Ájtedum giella

Julevsámegeielagijs li binnep gá 1200 ulmutja Vuonan ja Svierigin, ja le ájtedum giella.

- Julevsámegeielan le dajs mielagiddisamos ja gássjelamos jiednagirjijusa vearáldin. Duodalattjat nágin dájs jienajs ja jiednagirjijusis ealla máhttelisá vearálda ávdemus gielladutkij milta, javllá Bruce Morén-Duolljá.

Báhkogirjen li stávvalvuoge, jiednatjála ja jiednafijilla juohkka báhkuj, duodden járggálibme bágos moatte giellaj.

Akta lingvista ulmijs le gávvidit ja tjielggit ulmusjlasj máhtkuvuodav giellaj, makkir máhttelisvuoda ja gártjedime li ulmutja giellan, ja mañemussaj javllat juojddá mávsulasj gáktu almatja vuojnñam doajmmá.

- Dan diehti le ájnas dakkir gielajit dagu julevsámegeielav snivva guoradallap, vaj buorep dájdadusáv galggap oadtjot gáktu almatja gielav adni, ja buorep teorijajit dagátjit. Le viek ájnas tjadadit álles ja systemáhtalasj fonehtalasj ja fonologalasj dutkamav dán gielas, dan diehti gá uddni vájllu dievalasj tjielgadus gielas. Dánna li mielagiddis ja vuorijás konsonánta ja vokála, ja le ájtedum giella mij álov midij máhtá áhpadit. Dákkár dutkam dahká vuorkáv mij internehtan gávnnu, ja ávkken

Råmså Universitehtan dutke, Bruce Morén-Duolljá, ájggu julevsáme jiednabáhkogirjev nehtan almodit. – Uddni ij gávnnu álles ja systemáhtalasj fonehtalasj girjíasj tjielgadus julevsámegeielas, gánná le tjáppa jiednagirjos ja jiena, javllá sán.

juohkkahattjaj sjaddá ja sjaddá aj oassálasstet stuoráp dájdadussaj muodugasjvuodajs ja ærádisájs daj iesjgengalágásj sámegeielav birra. Galggá aj vuorkká liehket mij pedagogalasj ulmijs máhtá aneduvvat ja navti juojddáv bájkálasj sebrudahkaj ruoptus vaddet, miejnni sán.

Bájkálasj sebrudahkaj ruoptus vaddet

Julevsámegeiela sierralágásj árvo diehti vearáldin, le ájnas duodastit ja nannit dav nav ruvva ja dievalattjat gá máhttelis javllá Morén-Duolljá. Prosjækta “Mávsulasj báhkogirje” le vuostasj oasse lingvistajda dárbulasj diedov vaddet ádá teorijajit ávddánahtájt.

- Prosjækta ájggu aj julevsáme álmmugij buorre viehkenævov vaddet gielav bisodittjat ja nannitjit. Le aj morálasj ávdásvásstádus mijá dutkij gaskan vaddet juojddáv ruoptot juohkusijda ma mijáv

dutkamijn viehkedi gá sijá máhtudagáj oassálassti, javllá sán.

Bruce Morén-Duolljá le seniordutke teorehtalasj lingvistihkan. Lingvistihkka le oahppa ulmutij luondulasj giela ja sága birra.

- Uddni állu vájllu álles ja systemáhtalasj fonehtalasj girjíasj tjielgadus julevsámegeielas. Julevsámegeielan le tjáppa jiednagirjos ja jiena. Inemus oasse dutkijs li nuorttasámegeielav dutkam. Ájgov vuojnnet majt iehtjáda li tjállám, ja gávnadit mij girjíasjvuodan vájllu. Mujna le buorre aktisasjbargo Árranijn, valla ájgov aj ietjá diedediddijit gávnnat. Dá rádjáj lev tjoahkkim birrusij 35 000 bágo ja moallánagá, javllá sán.

Duodastibme sjaddá moadda jage vihpat Bruce Morén-Duolljá milta le sámegeiella inemus ájtedum giellajuogos European, ja javllá le ájnas duodastit unnep sámegeielajit

duola dagu julevsámegeielav, madi vuoras buolvva vilá li vuostasj diedediddje.

- Rudá majt dá rádjáj prosjæktaj lev oadtjum diedediddijida manni ja vájllu vilá nágin krávná álles barggaj álgátjit. Valla gielav duodastit vihpa moadda jage, valla ájgov tjálasj oasev dán jage tjadadit, javllá sán.

Iesj Morén-Duolljá le amerikanalasj, valla máttot Svierigis, Danmarkos ja Vuonas. Sán le julevsámegeielav oahppamin.

- Lev julevsámegeielav oahppagohtám, valla le gássjel, sierraláhkáj gá e oahpponævo jali kursa gávnnu. Jus ij la guovlon gánná giella aneduvvá de le gássjel, miedet sán.

Valla giehepebuv galla sjaddá. Dáhtávuorkká majt dahká galggá akta ber gut bessat ávkástallat, studenta, oahppe, áhpadiddje ja iehtjáda gudi julevsámegeielas berusti.